

SXEDIO.51M

29.8.1919: Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ ΤΟΝ ΠΑΣΧΑΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ, ΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΟΤΙ ΕΧΕΙ ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΕΛΠΙΖΕΙ ΠΩΣ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΘΑ ΛΥΘΕΙ ΣΥΝΤΟΜΑ

Η Βρετανία συνέχιζε να επαναλαμβάνει ότι δεν λήφθηκε ακόμα απόφαση για παραχώρηση της Κύπρου και αυτό έδινε ελπίδες στους Έλληνες Κυπρίους που αποτελούσαν την κυπριακή Πρεσβεία ότι μια τέτοια απόφαση ήταν δυνατό να ληφθεί.

Ετσι ενώ συνέχιζαν τις επαφές τους στο Λονδίνο, σε κάποιο στάδιο οι βουλευτές Ν. Κλ. Λανίτης και Θ. Θεοδότου μετέβησαν στο Παρίσι στα τέλη Ιουλίου, όπου συγκροτείτο το Συνέδριο της Ειρήνης, αλλά δεν έφεραν σπουδαίες απαντήσεις.

Αντίθετα διαμηνούσαν ότι απ' ότι διαπίστωσαν το Κυπριακό θα καθυστερούσε να λυθεί. Μετέδιδε η Πρεσβεία στις 2 Αυγούστου:

ΛΟΝΔΙΝΟΝ 2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1919

Ο κ. Θεοδότου, όστις είχε μεταβή μετά του κ. Λανίτη εις Παρισίους επανήλθε χθες εις Λονδίον. Αμφότεροι επεσκέφθησαν τα αρμόδια πρόσωπα εν Παρισίους, απεκόμισαν δε την εντύπωσιν ότι το Κυπριακόν ζήτημα θα λυθή αισίως, αλλ' ότι θα βραδύνη εισέτι επί τινας μήνας, ένεκεν της μη διευθετήσεως των άλλων ελληνικών ζητημάτων και των παγκοσμίων εν γένει τοιούτων.

Κατ' ανάγκην λοιπόν η Κυπριακή Αποστολη, είτε μέρος αυτής με τον Αρχιεπίσκοπον πάντοτε επικεφαλής, θα παραμείνη εις Λονδίον εργαζομένη καταλλήλως διά το ζήτημα μέχρι της οριστικής αυτού λύσεως, ερχομένη εις επικοινωνίαν με τους αρμοδίους κύκλους, με βουλευτάς, με δημοσιογράφους και αναιρούσα όσα γράφονται κατά της υποθέσεως μας υπό ενίων καλοθελητών, μεταξύ των οποίων πιθανώς αριθμούνται και τινες μικροάγγλοι εκτραφέντες εν

τη Νήσω και παχυνθέντες διά του αίματος του κυπριακού λαού.

Οθεν απαιτείται εισέτι ολίγη υπομονή και εργασία ενδελεχής, πεποιθήμεν δε ότι ο αγών ημών θα στεφθή υπό πλήρους επιτυχίας.

ο κ. Βενιζέλος μετά την υπογραφήν της Βουλγαρικής συνθήκης, ίσως περί τα τέλη Σεπτεμβρίου θα έλθη εις Λονδίνον, ένθα θα παραμείνη επί δεκαήμερον και θα επιληφθή και του ζητήματος μας, οπότε η Κυπριακή Πρεσβεία θα παρουσιασθή ενώπιον αυτού. Εκ Λονδίνου ο Έλλην Πρωθυπουργός θα μεταβή εις Αθήνας."

Η Κυπριακή Πρεσβεία ζήτησε τις απόψεις της τοπικής ή Επικουρικής Επιτροπής που λειτουργούσε στην Κύπρο με επικεφαλής το Μητροπολίτη Πάφου Ιάκωβο τι έπρεπε να κάνουν τα μέλη της.

Η Επιτροπή διαμήνυσε στην Πρεσβεία ότι θα ήταν χρήσιμο να μείνει εκεί τουλάχιστον ο Αρχιεπίσκοπος και τρία από τα μέλη της. Τηλεγραφούσε ο Μητροπολίτης και Τοποτηρητής του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου στον Αρχιεπίσκοπο στις 10 Αυγούστου:

"ΠΛΑΤΡΑΙ 10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1919

Κύριλλον Αρχιεπίσκοπον Κύπρου, Λονδίνον

"Η Επικουρική Επιτροπεία λαβούσα υπ' όψιν τας σκέψεις Σας, ως προς την επιστροφήν μερικών μελών της Πρεσβείας, εισηγείται ότι εκτός της Υμετ. Μακαριότητος, τρία μέλη, εν εξ εκάστου διαμερίσματος, ει δυνατόν, πρέπει να παραμείνωσιν, εγκρινομένου του τοιούτου και υπό των αρμοδίων κύκλων.

Η Επικουρική Επιτροπή ετηλεγράφησεν εις τον επί των Αποικιών Υπουργόν, εις τον πρόεδρον της Βουλής των Κοινοτήτων και εις τον πρόεδρον της Βουλής των Λόρδων -αντίγραφον δε του τηλεγραφήματος τούτου αποστέλλει και προς Υμάς- εκφράζουσα την αγωνίαν των κυπρίων.

Παγκύπριος συνέλευσις θέλει συγκροτηθή

συντόμως εν Λευκωσία.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗΣ

Στα τέλη Αυγούστου πολλά από τα μέλη της Πρεσβείας κεχωρισμένα καθώς πήγαιναν στο Παρίσι συναντώνταν με τον πρωθυπουργό της Ελλάδας Ελευθέριο Βενιζέλο που βρισκόταν στη γαλλική πρωτεύουσα για το Συνέδριο της Ειρήνης και έσπευδαν να συνομιλήσουν μαζί του και να ακούσουν τις σκέψεις τους. Και όσα τους έλεγε τους ενθάρρυναν να συνεχίσουν τις προσπάθειες τους.

Πρώτα συναντήθηκαν με αυτόν οι βουλευτές Δ. Σεβέρης και Γ. Εμφιετζής και τους μετέδωσε την αισιοδοξία του.

Μετέδιδε η Πρεσβεία από το Λονδίνο:

ΛΟΝΔΙΝΟΝ 25 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1919

Οι εκ των μελών της Κυπριακής Πρεσβείας κ.κ. Δ. Σεβέρης και Γ. Εμφιετζής διερχόμενοι εκ Παρισίων, όπως μεταβώσιν εις **Vichy** εγένοντο δεκτοί εις ακρόασιν υπό του Πρωθυπουργού της Ελλάδος κ. Βενιζέλου, δηλώσαντα εν σχέσει με το Κυπριακόν ζήτημα ότι εξακολουθεί να είναι λίαν αισιόδοξος, αλλ' ότι η τελική διακανόνισις της Κυπριακής υποθέσεως πιθανόν να ακολουθήση την διευθέτησιν του βουλγαρικού και του τουρκικού εν γένει ζητήματος"

(Μεταγλώττιση)

ΛΟΝΔΙΝΟ 25 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1919

Οι εκ των μελών της Κυπριακής Πρεσβείας κ.κ. Δ. Σεβέρης και Γ. Εμφιετζής διερχόμενοι από το Παρίσι για να μεταβούν εις **Vichy** έγιναν δεκτοί σε ακρόαση από τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας κ. Βενιζέλο, ο οποίος δήλωσε σχετικά με το Κυπριακό ζήτημα ότι εξακολουθεί να είναι πολύ αισιόδοξος, αλλά ότι η τελική διακανόνισις της Κυπριακής υπόθεσης πιθανόν να ακολουθήσει τη διευθέτηση του βουλγαρικού και

του τουρκικού γενικά ζητήματος"

Στις **28** του μήνα επανέλαβε τη αισιοδοξία του στον βουλευτή Ν. Κλ. Λανίτη που τον επισκέφθηκε κι αυτός στο Παρίσι.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ 4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1919

Την **28** Αυγούστου ε.ν. ο βουλευτής κ. Ν. Κλ. Λανίτης έσχε την τιμή να παρουσιασθή ενώπιον του Βενιζέλου μεθ' ου συνωμίλησε διά το Κυπριακόν ζήτημα εν εκτάσει. Ο Ελλην Πρωθυπουργός προέβη εις τας ακόλουθους δηλώσεις προς τον κ. Λανίτην.

"...Είπατε, διακηρύξατε ότι εξακολουθώ να είμαι αισιόδοξος. Βασίζομαι επί της αγγλικής δικαιοσύνης. Νομίζω ότι η γνώμη του Αγγλου Πρωθυπουργού κ. Λόϊδ Τζιορτζ και η θέλησις του θα κατισχύσωσι και θα υπερπηδηθή παν κώλυμα. Το Κυπριακόν ζήτημα θα έλθη με την σειράν του. Δεν αποκλείεται δε και αιφνίδια τούτου λύσις όταν καθαρίση περισσότερο ο πολιτικός ορίζων".

(Μεταγλώττιση)

ΛΟΝΔΙΝΟ 4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1919

Στις **28** Αυγούστου ο βουλευτής κ. Ν. Κλ. Λανίτης είχε την τιμή να παρουσιασθεί ενώπιον του Βενιζέλου με τον οποίο συνωμίλησε για το Κυπριακό ζήτημα σε έκταση. Ο Έλληνας Πρωθυπουργός προέβη στις ακόλουθες δηλώσεις προς τον κ. Λανίτη.

"...Πείτε, διακηρύξετε ότι εξακολουθώ να είμαι αισιόδοξος. Βασίζομαι στην αγγλική δικαιοσύνη. Νομίζω ότι η γνώμη του Αγγλου Πρωθυπουργού κ. Λόϊδ Τζιορτζ και η θέληση του θα υπερισχύσουν και θα υπερπηδηθεί κάθε κώλυμα. Το Κυπριακό ζήτημα θα έλθει με τη σειράν του. Δεν αποκλείεται δε και αιφνίδια λύση του όταν καθαρίσει περισσότερο ο πολιτικός ορίζοντας".

Στο Παρίσι πήγε επίσης και ο γηραιός

πολιτευτής Πασχάλης Κωνσταντινίδης την επομένη και συναντήθηκε με τον Βενιζέλο στις 29 Αυγούστου στο ξενοδοχείο του.

Ο Βενιζέλος εξέφρασε και σ' αυτόν την αισιοδοξία του για το Κυπριακό και ανέφερε ότι στήριζε την αισιοδοξία αυτή σε υποσχέσεις που είχε.

Εγγραφε ο Πασχάλης Κωνσταντινίδης στην εφημερίδα "Ελευθερία) στις 7/20 Σεπτεμβρίου 1919):

"Περί την 11 π.μ. εγενόμην δεκτός παρά τω Αρχηγώ της Φυλής, ον εύρον ακμαιότατον παρά κατά το 1913, εκτός της κόμης της κεφαλής του ήτις έχει λευκανθή καθ' ολοκληρίαν.

Ο κ. Πρόεδρος με εδέχθη φιλοφρονέστατα με το σύνθηδες μειδίαμα του και με τας λέξεις "καλώς ορίσατε" αφού δε μοι προσέφερε κάθισμα παρ' αυτώ έλαβον τον λόγον και τω είπον:

-Είχον την τιμήν να Σας γνωρίσω κύριε Πρόεδρε, κατά τας εορτάς της Επτανήσου, ότε μετέβην εκεί ως αντιπρόσωπος της πατρίδος μου Κύπρου, διερχόμενος δε νυν εκ Παρισίων είχον καθήκον να Σας υποβάλω τα σέβη μου. Αλλά παριπλέον ως ο αρχαιότερος των εν Κύπρω πολιτευομένων και ως μέλος της Γενικής επί του Κυπριακού αγώνος Επιτροπής, έρχομαι να σας εκφράσω την μεγάλην ευγνωμοσύνην της Πατρίδος μου δι' ό,τι επράξατε και πράττετε υπέρ της εκπληρώσεως των πόθων της και εν γένει υπέρ όλου του υποδούλου ελληνισμού, η δε Εκκλησία και ο λαός της νήσου εύχονται όπως η πολύτιμος εργασίας Σας και οι γιγάντιοι αγώνες Σας στεφθώσιν υπό πλήρους επιτυχίας και όπως επανέλθητε εις Αθήνας φέροντες επί των ώμων την μεγάλην εκείνην Ελλάδα, ην ποθεί να ίδη πάσα Ελληνική καρδιά".

Ο κ. Πρόεδρος απήντησεν εις ταύτα διά των εξής:

-Ευχαριστώ μεγάλως και την αγαπητήν Κύπρον και υμάς. Ουδέν άλλο πράττω παρά το καθήκον μου. Πάντως ο κ. Λανίτης σας είπε τα της χθεσινής συνεντεύξεως μου μετ' αυτού περί του ζητήματος της Κύπρου.

-Μάλιστα, απήντησα- κύριε Πρόεδρε, αλλ'

επεθύμουν να μάθω διά του στόματος Σας αν εξακολουθήτε έχοντες την απ' αρχής αισιοδοξίαν περί του ζητήματος μας.

Μετά τινά δευτερόλεπτα ο κ. Βενιζέλος απήντησεν εμφαντικώς:

- "Ουδέν συνέβη μέχρι σήμερον να μας κάμη να μεταβάλωμεν γνώμην. Βεβαίως κύριε Κωνσταντινίδη, είσθε ενήμερος των δυσκολιών, ας συναντώμεν ανά παν βήμα και εκεί όπου δεν προσεδοκώμεν, αλλά πάντοτε έχω πεποίθησιν διά το Κυπριακόν ζήτημα, ην βασίζω επί ΥΠΟΣΧΕΣΕΩΝ "

- "Εις εμέ, απήντησα- είναι αρκετόν να μάθω ότι αισιοδοξείτε και ότι έχετε πεποίθησιν. Νομίζετε, κύριε Πρόεδρε, ότι το ζήτημά μας, θα βραδύνη άραγε, θα λυθή τούτο μετά την διακανόνισιν του Θρακικού ή και μετά την του Τουρκικού";

Εις ταύτα ο κ. Πρόεδρος απήντησε:

- "Δεν δύναμαι να είπω, πολύ πιθανόν και προ αυτών".

(Μεταγλώττιση)

"Γύρω στις 11 π.μ. έγινα δεκτός από τον Αρχηγό της Φυλής, τον οποίο βρήκα ακμαιότατο παρά κατά το 1913, εκτός από τα μαλλιά της κεφαλής του η οποία λευκάνθηκε καθ' ολοκληρίαν.

Ο κ. Πρόεδρος με δέχθηκε φιλοφρονέστατα με το σύνηθες μειδίαμα του και με τις λέξεις "καλώς ορίσατε" αφού δε μου πρόσφερε κάθισμα κοντά του έλαβα το λόγο και του είπα:

-Είχα την τιμήν να Σας γνωρίσω κύριε Πρόεδρε, κατά τις εορτές της Επτανήσου, όταν πήγα εκεί ως αντιπρόσωπος της πατρίδας μου Κύπρου, διερχόμενος δε τώρα από το Παρίσι είχα καθήκο να Σας υποβάλω τα σέβη μου. Αλλά παριπλέον ως ο αρχαιότερος των πολιτευομένων στην Κύπρο και ως μέλος της Γενικής Επιτροπής επί του Κυπριακού αγώνα έρχομαι να σας εκφράσω τη μεγάλη ευγνωμοσύνη της Πατρίδας μου για

ό,τι επράξετε και πράττετε υπέρ της εκπλήρωσης των πόθων της και γενικά υπέρ ολοκλήρου του υπόδουλου ελληνισμού, η δε Εκκλησία και ο λαός της νήσου εύχονται όπως η πολύτιμη εργασία Σας και οι γιγάντιοι αγώνες Σας στεφθούν από πλήρη επιτυχία και όπως επανέλθετε στην Αθήνα φέροντας στους ώμους σας τη μεγάλη εκείνην Ελλάδα, την οποία ποθεί να δει όλη η Ελληνική καρδιά".

Ο κ. Πρόεδρος απάντησε σε αυτά με τα εξής:

"Ευχαριστώ πολύ και την αγαπητή Κύπρο και σας. Τίποτε άλλο δεν πράττω παρά το καθήκον μου. Πάντως ο κ. Λανίτης σας είπε τα σχετικά με τη χθεσινή συνέντευξη μου με αυτόν για το ζήτημα της Κύπρου.

"Μάλιστα, απάντησα- κύριε Πρόεδρε, αλλά επιθυμούσα να μάθω από το στόμα Σας σας αν εξακολουθείτε να έχετε την αισιοδοξία που είχατε από την αρχή για το ζήτημα μας.

Μετά από μερικά δευτερόλεπτα ο κ. Βενιζέλος απάντησε εμφαντικά:

"Τίποτε δεν συνέβη μέχρι σήμερα να μας κάμει να μεταβάλουμε γνώμη. Βεβαίως κύριε Κωνσταντινίδη, είσθε ενήμερος των δυσκολιών, τις οποίες συναντούμε σε κάθε βήμα και εκεί όπου δεν προσδοκούσαμε, αλλά πάντοτε έχω πεποίθηση για το Κυπριακό ζήτημα, την οποία βασίζω σε ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ"

" Σε μένα, απάντησα- είναι αρκετό να μάθω ότι αισιοδοξείτε και ότι έχετε πεποίθηση. Νομίζετε, κύριε Πρόεδρε, ότι το ζήτημά μας, θα βραδύνει άραγε, θα λυθεί τούτο μετά τη διακανόνιση του Θρακικού ή και μετά τη διακανόνιση του Τουρκικού";

Σε αυτά ο κ. Πρόεδρος απάντησε:

"Δεν μπορώ να πω, πολύ πιθανόν και πριν από αυτές".